

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ЗРОШУВАНОВОГО
ЗЕМЛЕРОБСТВА

Матеріали
Міжнародної науково-практичної
конференції молодих вчених
"Інноваційні розробки молоді –
сучасному землеробству"

29 квітня 2016 року
м. Херсон, сел. Наддніпрянське

Херсон
Видавець ФОП Грінь Д.С.
2016

УДК 631:001.895
ББК 41./42
М 341

*Копіювання, сканування, запис на електронні носії та
тому подібне книжки в цілому або будь-якої її частини
заборонені*

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту зрошуваного
землеробства НААН (протокол № 5) від 29 квітня 2016 року.*

Редакційна колегія:

Вожегова Раїса Анатоліївна	- доктор с.-г. наук, професор, головний редактор;
Лавриненко Юрій Олександрович	- доктор с.-г. наук, професор, член-кореспондент НААН, заступник головного редактора;
Біднина Ірина Олександрівна	- кандидат с.-г. наук, вчений секретар;
Базалій Валерій Васильович	- доктор с.-г. наук, професор;
Меліхов Віктор Васильович	- доктор с.-х. наук, професор, Всеросійський науково- дослідний інститут зрошуваного землеробства, Росія;
Голобородько Станіслав Петрович	- доктор с.-г. наук; старший науковий співробітник;
Лазарев Микола Миколайович	- доктор с.-г. наук, професор, Російський державний агра- рний університет Московської сільськогосподарської ака- демії кор. К.А. Тімірязєва, Росія;
Коковіхін Сергій Васильович	- доктор с.-г. наук, професор;
Шиманський Леонід Петрович	- доктор філософії, Поліський інститут рослинництва, Білорусь;
Грановська Людмила Миколаївна	- доктор економічних наук, професор;
Петшак Стефан	- доктор філософії, професор, Технологічно-природничий інститут, Польща;
Малярчук Микола Петрович	- доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Денчич Сербислав	- доктор наук, професор, Науково-дослідного інституту рільництва та овочівництва, Сербія;
Морозов Олексій Володимирович	- доктор с.-г. наук, доцент;
Гашимов Агамир Джалалович	- доктор с.-х. наук, член-кореспондент НАНА, Азербай- джанський науково-дослідний інститут гідротехніки та меліорації, Азербайджан;
Писаренко Павло Володимирович	- доктор с.-г. наук; старший науковий співробітник;
Влашук Анатолій Миколайович	- кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Засць Сергій Олександрович	- кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Коваленко Анатолій Михайлович	- кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Біляєва Ірина Миколаївна	- кандидат с.-г. наук;
Люта Юлія Олександрівна	- кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Пілярська Олена Олександрівна	- науковий співробітник, відповідальна за випуск.

М 341 Інноваційні розробки молоді – сучасному землеробству: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, 29 квітня 2016 р. – Херсон: Грынъ Д.С., 2016. – 226 с.

ISBN 978-966-930-120-8

Матеріали конференції висвітлюють нові тенденції розвитку аграрної науки з питань зерновиробництва та можливість доведення розробок молодих вчених до рівня інновацій в сучасних умовах господарювання.

Збірник матеріалів призначений для науковців, аспірантів, спеціалістів сільськогосподарства.

ББК 41./42

ISBN 978-966-930-120-8

© Інститут зрошуваного землеробства НААН, 2016

ЗМІСТ

Андрійченко Л.В. Ефективність сидерального пару у короткоротаційних сівозмінах Південного Степу	8
Балашова Г.С., Юзюк С.М. Продуктивність картоплі на краплинному зрошенні в умовах Південного Степу	10
Біднина І.О., Томницький А.В., Влащук О.С., Козирєв В.В. Біологічна активність ґрунту та продуктивність с.-г. культур під впливом основного обробітку та доз добрив	13
Білокінь В.О., Філоненко С.В. Урожайність та посівні якості насіння цукрових буряків за внесення мікродобрива Вуксал....	17
Бондаренко К.О. Важливість зрошення для рослин томата	21
Бушанський В.І., Антонєць О.А. Урожайність соняшнику залежно від строку сівби	23
Василенко Р.М. Агротехнічні основи кормових сівозмін на зрошуваних землях в південному регіоні України	30
Вихватнюк Р.В., Худік Л.М. Становлення технології обробітку ґрунту STRIP-TILL.....	33
Влащук А.М., Конащук О.П., Желтова А.Г., Колпакова О.С. Продуктивність сучасних гібридів кукурудзи залежно від заходів агротехніки на зрошенні	36
Влащук А.М., Місєвич О.В., Колпакова О.С. Урожайність буркуну білого однорічного залежно від агротехнічних заходів в умовах півдня Ураїни	39
Вожегова Р.А., Мунтян Л.В. Вплив азотних добрив на врожайність та якість зерна озимої пшениці різних сортів в умовах рисових сівозмін	42
Войтік А.В., Вихватнюк Р.В. Розробка системи автоматизованого проектування технологічних карт вирощування сільськогосподарських культур	44
Воронюк Н.М., Герасименко Ю.П., Левченко Л.М. Агрохімічні показники ґрунту залежно від способів обробітку і удобрення буряків цукрових.....	47
Гоменюк О.І., Поляков О.І. Вплив способів основного обробітку ґрунту на забур'яненість посівів та врожайність соняшнику	50
Гордієнко О.С. Якість поливної води та гідрогеолого-меліоративний стан Каланчацького зрошуваного масиву	52

Хоменко В.О., Філоненко С.В. Насіннева продуктивність висадків цукрових буряків за різних систем хімічного захисту їх від бур'янів.....	201
Чекамова О.Л. Урожайність проса залежно від мікробних препаратів та мікродобрив	205
Чорна К.І. Необхідність впровадження консолідації земель сільськогосподарського призначення в Україні.....	206
Шакалій С.М. Якість пшениці озимої залежно від системи мінерального живлення та захисту рослин.....	208
Шапарь Л.В. Висота рослин одна із діагностичних ознак насінневої продуктивності ріпаку озимого	211
Швидун К.Є., Філоненко С.В. Вплив ширини стикових міжрядь між компонентами гібридизації на насінневу продуктивність висадків цукрових буряків.....	213
Шевель В.І. Погодні умови та урожайність проса на Півдні України	216
Шестақ Н.М. Возможность многоукосного использования сорго сахарного в южной части Беларуси	219
Юзюк О.О. Технологічні аспекти вирощування картоплі в умовах зрошення півдня України.....	222

33,08 см у фазу стеблуння, - 55,77 см у фазу бутонізації, - 133,46 см у фазу цвітіння.

Урожайність рослин певною мірою залежить від їх висоти, що часто висвітлює біологічну закономірність, пов'язану з тривалістю вегетаційного періоду.

Проведений аналіз одержаних даних показав, що між показниками висоти рослин ріпаку озимого у міжфазний період бутонізація-цвітіння та рівнем урожаю насіння існує тісна кореляційна залежність. Коефіцієнт кореляції при цьому становить – 0,83.

Такий тісний зв'язок показників дозволив побудувати статистичну модель залежності для посіву ріпаку озимого:

$$y = 0,0031x^2 - 0,7275x + 43,975$$
$$R^2 = 0,833$$

УДК 633.63:631.5:631.53.01:65.018

Швидун К.Є.

студентка магістерського курсу
факультету агротехнологій та екології

Філоненко С.В.

кандидат с.-г. наук, доцент
Полтавська державна аграрна академія

ВПЛИВ ШИРИНИ СТИКОВИХ МІЖРЯДЬ МІЖ КОМПОНЕНТАМИ ГІБРИДИЗАЦІЇ НА НАСІННЄВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ВИСАДКІВ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

Інтенсифікація буряківництва передбачає впровадження високопродуктивних сортів і гібридів, інтенсивної технології вирощування цукрових буряків та удосконалення системи насінництва цієї культури. Вимогам інтенсивної технології вирощування фабричних буряків в найбільшій мірі відповідає високоякісне насіння гетерозисних гібридів на стерильній основі [2].

За останні роки на Україні проводились численні дослідження з питань насінництва гібридів цукрових буряків на стерильній основі. В результаті цих досліджень була розроблена те-

хнологія вирощування гібридного насіння, яка передбачає посадку компонентів, що чергуються смугами, між якими залишають розширені стикові міжряддя 140 см. Це виключає змішування компонентів і дозволяє механізувати процес видалення запилювача після закінчення цвітіння [3]. Проте значним недоліком такої технології є нераціональне використання землі в зв'язку із застосуванням саме розширених стикових міжрядь між компонентами, а також велика забур'яненість поля на цих міжряддях [1].

Досліди з вивчення можливості вирощування компонентів на ділянках гібридизації без розширених стикових міжрядь між ними проводили на Веселоподільській дослідно-селекційній станції Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України (Полтавська область Семенівський район) протягом 2014-2015 років.

Дослідження проводили за такою схемою:

1. Стикове міжряддя між компонентами 140 см – контроль.
2. Стикове міжряддя між компонентами 70 см.

Результати наших дворічних досліджень показали, що із зменшенням ширини стикових міжрядь між компонентами від 140 до 70 см зменшується їх забур'яненість. Зменшення забур'яненості на варіантах із звуженими стиковими міжряддями спостерігалось протягом двох років досліджень. Слід відмітити, що і маса бур'янів на ділянках цих варіантів була меншою. Це, на нашу думку, було наслідком впливу рослин насінників на бур'яни, що росли на стикових міжряддях.

Важливим є також те, що зменшення ширини стикових міжрядь між компонентами гібридизації із 140 см до 70 см призвело до зменшення маси бур'янів на кожному квадратному метрі міжряддя, в середньому, на 52,5%. Стосовно варіанту із розширеними стиковими міжряддями, що слугував контролем, то на середині цих міжрядь, де із технічних причин обробіток не можливо провести, рослини насінників не пригнічували бур'яни і тому тут забур'яненість була значно вищою, ніж на варіанті із звуженими стиковими міжряддями.

Результати наших дворічних досліджень також показали, що за розміщення компонентів гібридизації із розширеними сти-

ковими міжряддями внаслідок збільшення площі живлення насіннєві рослини крайніх рядків є більш розвинутими, що в свою чергу призводить до більшого їх вилягання. Вилягання ж насінників сприяє зростанню втрат гібридного насіння під час збирання врожаю через неможливість зрізати всі стебла кущів рослин висадків, і, отже, їх обмолотити.

Під час вирощування гібридного насіння роздільним способом з різними стиковими міжряддями між компонентами важливо було визначити ступінь його зав'язування, яка знаходиться в прямій залежності від якісного показника материнської ЦЧС-форми. Цитоплазматична чоловіча стерильність впливає на кількість гібридного насіння за вирощування його фабричних партій. Результати наших дворічних дослідів показали, що розміщення компонентів схрещування на ділянках гібридизації за більш вузьких стикових міжрядь між ними суттєво не вплинуло на ступінь зав'язування гібридного насіння в порівнянні з варіантами, де були розширені міжряддя. Так, якщо на контролі ступінь зав'язування гібридного насіння, в середньому, була на рівні 94,6%, то за звужених стикових міжрядь вона склала 94,5%.

Слід відмітити, що, як за розширених, так і за звужених стикових міжрядь між компонентами, урожайність гібридного насіння, в середньому за два роки, з облікової площі (ЧС-компоненту) одержана практично однакова — по 15,7 ц/га. Але із загальної площі поля, завдяки збільшенню площі під ЧС-компонентом із 76,2% за стикових міжрядь 140 см до 80% за стикових міжрядь 70 см, урожайність гібридного насіння на варіанті 2 збільшилася, в середньому, на 1,7 ц/га і становила 12,9 ц/га проти 11,2 на контролі.

Отже, за вирощування насіння цукрових буряків гібриду Іванівсько-Веселоподільський ЧС 84 доцільно застосовувати звужені до 70 см стикові міжряддя між компонентами гібридизації. Для видалення багатонасінного запилювача із поля, де застосовуються звужені стикові міжряддя, доцільно використовувати переобладнані на меншу ширину захвату самохідні кормозбиральні комбайни вітчизняного чи іноземного виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Балагура О. В. Удосконалення технології вирощування насіння цукрових буряків / О. В. Балагура // Цукрові буряки.–2001.–№4. – С. 17-18.
2. Гізбуллін Н. Г. Вирощування насіння триплоїдних гібридів / Н. Г. Гізбуллін, В. І. Глеваський, А. М. Чемерис // Цукрові буряки. – 2003. – №2. – С. 10-11.
3. Мацебера А. Г. Складові високоякісного насіння / А. Г. Мацебера, Б. Ф. Ткаченко, В. В. Єременюк // Цукрові буряки. – 2010. - №3. – С. 7-8.

УДК 633.16.07:631.56

Шевель В.І.

аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

**ПОГОДНІ УМОВИ ТА УРОЖАЙНІСТЬ
ПРОСА НА ПІВДНІ УКРАЇНИ**

Урожайність сільськогосподарських культур багато в чому залежить від погодних факторів, основними з яких є сума опадів і температура повітря. Перший впливає на запаси продуктивної вологи в ґрунті, другий показник – на її випаровування. Клімат Півдня України дозволяє вирощувати велику кількість сільськогосподарських культур, але сприятливі за умовами зволоження роки складаються не завжди. Протягом вегетації спостерігається значний дефіцит опадів, їх нерівномірне випадання, часто відмічається висока температура повітря та низька відносна вологість, сильні вітри, що створює умови для виникнення атмосферних посух і суховіїв.

В цьому зв'язку просо менше інших культур страждає від запалів і суховіїв, краще переносить ґрунтову й повітряну посуху. Рослини проса ощадливо витрачають воду – транспіраційний коефіцієнт цієї культури дорівнює 200. До особливостей проса слід віднести маленькі розміри продихів і більш рідке їх розташування на листовій пластині у порівнянні з іншими зерновими